

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Plantedirektoratet/ 2. afd., 2. kt

Sags.nr.: PD 1031/EU1-6

Den 10. april 2007

LBO/MEB/LHD/HIP/DKR/TAER/HLAN

FVM 433

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionsdirektiver, der fastlægger gennemførelsesbestemmelserne i Rådsdirektiverne 66/401/EØF, 66/402/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF og 2002/57/EF om certificering og handel med frø, frøblandinger, grønsagsplanter og kartofler med henblik på at bevare plantegenetiske ressourcer

KOM-dokument foreligger endnu ikke.

Kommissionen forventes snarest at fremlægge fire direktivforslag om gennemførelsesbestemmelser for handel med frø og vegetativt formeringsmateriale af bevaringsværdige plantesorter. De forventede forslag lægger op til visse lempelser i de gældende regler for handel med frø og formeringsmateriale. Lempelserne skal, ud fra et hensyn til bevarelsen af plantegenetiske ressourcer, gøre det muligt at markedsføre bl.a. landsorter og lokalsorter.

Der forventes afstemning om forslagene den 17. april 2007 i Den Stående Komité for Frø.

Forslagene forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

Direktivforslagene forventes fremsat med henblik på at lette den bæredygtige udnyttelse af Fællesskabets plantegenetiske ressourcer og derigennem medvirke til deres bevarelse. Forslagene forventes at fastsætte særskilte, lempeligere regler for handel med forskellige typer plantemateriale, herunder frø og læggekartofler af landsorter samt bevaringssorter og hobysorter af frøformerede grøntsager.

Plantedirektoratet vurderer, at der kan være en vis begrænset interesse for at dyrke bevaringsværdige sorter i Danmark. Der kan være interesse for særlige nicheproduktioner i jordbruget, f.eks. hos økologer, dyrkning i miljøfølsomme områder, til brug i fødevarevirksomheder og restaurationsbranchen og interesse for frø af grønsagssorter til brug hos private. For så vidt angår grønsagsplanter forventes ordningen ikke at give anledning til aktiviteter i Danmark.

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Plantedirektoratet skal inden for rammerne af den lovpligtige kontrol gennemføre de nye aktiviteter knyttet til bevaringsværdige sorter.

Ordningen forventes at medføre merudgifter for Plantedirektoratet, der efter de gældende danske regler skal gebyrfinansieres af erhvervet. Det drejer sig om ca. 0,4 mio. kr. i 2008 stigende til ca. 0,8 mio. kr. i 2012, hvor ordningen forventes fuldt udrullet. Dette svarer til en enhedsomkostning på ca. 18.500 kr. pr. sort og 164 kr. pr. parti. Det skønnes, at der det første år vil komme omkring 20 ansøgninger og op til 5 partier pr. sort.

Regeringen er generelt positiv over for de forventede forslag. Der har i en årrække været en interesse i den danske offentlighed for at få adgang til og mulighed for at markedsføre bevaringssorter og hobysorter. Regeringen bedømmer også, at de nævnte sortstyper kunne være interessante ved udvikling af nicheproduktioner og i forbindelse med dyrkning i miljøfølsomme områder.

Regeringen agter på den baggrund at tilslutte sig forslaget, idet der arbejdes for at mindske de administrative byrder for ordningen.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Plantedirektoratet/ 2. afd., 2. kt

Sags.nr.: PD 1031/EU1-6

Den 10. april 2007

LBO/MEB/LHD/HIP/DKR/TAER/HLAN

FVM 433

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionsdirektiver, der fastlægger gennemførelsesbestemmelserne i Rådsdirektiverne 66/401/EØF, 66/402/EØF, 2002/53/EF, 2002/54/EF, 2002/55/EF, 2002/56/EF og 2002/57/EF om certificering og handel med frø, frøblandinger, grønsagsplanter og kartofler med henblik på at bevare plantegenetiske ressourcer

KOM-dokument foreligger endnu ikke.

Resumé

Kommissionen forventes snarest at fremlægge fire direktivforslag, der fastlægger gennemførelsesbestemmelser for certificering og handel med frø, frøblandinger, grønsagsplanter og kartofler med henblik på at bevare plantegenetiske ressourcer. Forslagene forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen forventes snarest at fremlægge fire direktivforslag om gennemførelsesbestemmelser for handel med frø og vegetativt formeringsmateriale af bevaringsværdige plantesorter. De forventede forslag lægger op til visse lempelser i de gældende regler for handel med frø og formeringsmateriale. Lempelserne skal, ud fra et hensyn til bevarelsen af plantegenetiske ressourcer, gøre det muligt at markedsføre bl.a. landsorter og lokalsorter.

Forslagene forventes fremsat med hjemmel i Rådets Direktiv 66/401/EØF af 14. juni 1966 om handel med frø af foderplanter, Rådets direktiv 66/402/EØF af 14. juni 1966 om handel med såsæd, Rådets Direktiv 2002/53/EF af 13. juni 2002 om den fælles sortsliste over landbrugsplanter, Rådets Direktiv 2002/54/EF af 13. juni 2002 om handel med bederoefrø, Rådets Direktiv 2002/55/EF af 13. juni 2002 om handel med grøntsagsfrø, Rådets Direktiv 2002/56/EF af 13. juni 2002 om handel med læggekartofler og Rådets Direktiv 2002/57/EF af 13. juni 2002 om handel med frø af olie- og spindplanter.

Direktivforslagene forventes fremsat med henblik på at lette den bæredygtige udnyttelse af Fællesskabets plantegenetiske ressourcer og derigennem medvirke til deres bevarelse. EU har forpligtet

sig til at tage et sådant hensyn ved bl.a. at tiltræde Konventionen om Biologisk Mangfoldighed og FAO's Internationale Traktat om Plantegenetiske Ressourcer for Fødevarer og Jordbrug.

Kommissionen har tidligere forsøgt at fastlægge de omtalte gennemførelsesbestemmelser i et enkelt direktiv. Efter langvarige drøftelser i den Stående Komite for Frø forventes det tidligere forslag nu splittet op i fire direktivforslag, der hver forventes at omhandle en særlig afgrødetype.

Forslagene forventes behandlet i en forvaltningskomitéprocedure i Den Stående Komite for Frø. Kommissionen kan udstede direktiverne, medmindre komitéen udtaler sig imod forslagene med kvalificeret flertal. I så fald forelægger Kommissionen sagen for Rådet. Kommissionen kan samtidig beslutte at udsætte gennemførelsen af reglerne i en periode af højst tre måneder. Træffer Rådet ikke inden en frist på tre måneder med kvalificeret flertal en anden afgørelse, kan Kommissionen udstede direktiverne.

Der forventes afstemning om forslagene den 17. april 2007 i Den Stående Komite for Frø.

Nærhedsprincippet

De forventede forslag vedrører gennemførelsesbestemmelser til allerede vedtagne retsakter, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

De fire forslag forventes at fastsætte særskilte, lempeligere, regler for handel med følgende typer plantemateriale:

1. Frø og læggekartofler af landbrugsplanter samt plantesorter, der er tilpasset til lokale og regionale forhold, og hvis genetiske integritet er truet (såkaldte "Bevaringssorter"),
2. Bevaringssorter og hobysorter af frøformerede grøntsager,
3. Bevaringssorter og hobysorter af andet formeringsmateriale af grøntsager end frø,
4. Bevaringsfrøblandinger, dvs. en blanding af frø fra flere foderplantearter, der er knyttet til en bestemt naturlig vegetationstype, og hvis genetiske integritet er truet.

Forslagene forventes bl.a. at gøre det muligt at få optaget en sort som "bevaringssort" på sortliste, hvorefter sorten kan markedsføres i en bestemt region, som normalt er det landområde, sorten naturlig er tilknyttet (f.eks. dens oprindelsesområde).

For at blive godkendt som bevaringssort skal sorten vurderes at være vigtig for bevaringen af plantegenetiske ressourcer, og sorten må ikke have været optaget som almindelig sort på sortliste indenfor de sidste to år (eller i visse tilfælde fem år).

Sorten skal endvidere opfylde visse krav til ensartethed, stabilitet og selvstændighed.

De forventede forslag lægger op til, at ordningerne skal være etableret senest d. 1. januar 2008, og Kommissionen skal senest 3 år efter evaluere om begrænsningerne i mængden af frø der må markedsføres, er passende.

Endelig forventes forslagene at give mulighed for, at Kommissionen kan pålægge medlemsstaterne at orientere Kommissionen og de øvrige medlemsstater om den nationale brug af ordningen og bl.a. oplyse, hvor store frømængder der tillades markedsført af de enkelte sorter eller arter.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

De berørte områder er omfattet af lov om frø, kartofler og planter, jf. lovbekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, som ændret ved lov nr. 279 af 25. april 2001 om ændring af lov om fødevarer m.fl. I medfør af lov om frø, kartofler og planter er udstedt:

- Bekendtgørelse nr. 51 af 24. januar 2000 om en fortegnelse over godkendte sorter af landbrugsplante- og grønsagsarter (sortslisten)
- Bekendtgørelse nr. 334 af 27. maj 2002 om planter
- Bekendtgørelse nr. 1059 af 10. december 2003 om markfrø, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 21. juni 2004
- Bekendtgørelse nr. 1060 af 10. december 2003 om sædekorn, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 596 af 21. juni 2004
- Bekendtgørelse nr. 54 af 24. januar 2000 om grønsagsfrø, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 586 af 21. juni 2004
- Bekendtgørelse nr. 1540 af 30. december 2004 om avl af kartofler og om salg af læggekartofler og af spisekartofler af egen avl, som senest ændret ved bekendtgørelse nr. 727 af 27. juli 2000.

Konsekvenser

Forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Plantedirektoratet skal inden for rammerne af den lovpligtige kontrol gennemføre de nye aktiviteter knyttet til bevaringsværdige sorter. Forslagene forventes heller ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark.

Plantedirektoratet vurderer, at der kan være en vis begrænset interesse for at dyrke bevaringsværdige sorter i Danmark. Der kan være interesse for særlige nicheproduktioner i jordbruget, f.eks. hos økologer, dyrkning i miljøfølsomme områder, til brug i fødevarer virksomheder og restaurationsbranchen og interesse for frø af grønsagssorter til brug hos private. For så vidt angår grønsagsplanter forventes ordningen ikke at give anledning til aktiviteter i Danmark.

Ordningen forventes at medføre merudgifter for Plantedirektoratet, der efter de gældende danske regler skal gebyrfinansieres af erhvervet. Det drejer sig om ca. 0,4 mio. kr. i 2008 stigende til ca. 0,8 mio. kr. i 2012, hvor ordningen forventes fuldt udrullet. Dette svarer til en enhedsomkostning på ca. 18.500 kr. pr. sort og 164 kr. pr. parti. Det skønnes, at der det første år vil komme omkring 20 ansøgninger og op til 5 partier pr. sort.

Hvad angår udgifterne til kontrol og overvågning af læggekartofler, så bedømmes det, at bevarings-sorter vil kunne indgå i det eksisterende statslige kontrolsystem med kun ubetydelige eller ingen ekstra omkostninger for Plantedirektoratet.

Høring

Notatet har været i høring i §2- udvalget (landbrug).

Landbrugsraadet bemærker, at man lægger stor vægt på, at anvendelsen af ordningen får et meget begrænset omfang, og at dette efterfølgende drøftes med erhvervet. Derudover henviser Landbrugsraadet til de specifikke bemærkninger, som er fremsendt af Brancheudvalget for Frø.

Brancheudvalget for Frø anser brugen af landsorter og lign. som uheldigt. Hele den danske frøproduktion er baseret på forædlede og certificerede (gælder dog ikke havefrø) sorter, som i langt overvejende grad afsættes på verdensmarkedet.

Forædlet og certificeret frø af græsser og græsmarksbælgplanter er grundlaget for den danske position på verdensmarkedet, derfor finder Brancheudvalget for Frø det særdeles uhensigtsmæssigt, hvis landsorter og lokalsorter får mere end minimal betydning lokalt eller regionalt.

Brancheudvalget for Frø er desuden bekymret for den risiko for indblanding i de professionelle sorter der bliver, hvis landsorter kan omsættes ud fra en generel optagelse på sortlisten.

Desuden har Brancheudvalget for Frø følgende konkrete kommentarer:

- At en landsort kan optages på sortlisten som en 'bevarings-sort' - og derefter markedsføres regionalt - finder Brancheudvalget for Frø unødvendigt. Landsorter bør i givet fald leve op til samme krav om *selvstændighed, ensartethed og stabilitet (SES), samt have gennemgået en værdiafprøvning*, som certificeret frø på sortlisten gør.
- Kravene som landsorterne skal opfylde omkring SES bør som minimum præciseres.
- Såfremt landsorter optages på sortlisten bør de fremgå af et særligt afsnit.
- At medlemslandene selv kan fastsætte hvor store mængder, der tillades markedsført, er en glidebane. Brancheudvalget for Frø mener, at medlemslandene som minimum skal have en informationsforpligtigelse overfor Kommissionen, *før* de fastsætter tilladte mængder af omsættelige landsorter.
- Det er uheldigt hvis en 'bevaringsværdig' sort optages kun to år efter den har figureret på sortlisten. Brancheudvalget for Frø anbefaler kraftigt at den generelle grænse fastsættes til fem år.
- Kommissionen må fra deres side følge udviklingen tæt og gøre brug af deres mulighed for at pålægge medlemsstaterne at orientere om deres anvendelse af ordningen til både Kommissionen og til medlemstaterne.
- Plantedirektoratets skønnede udgifter for ordningen må på ingen måde pålægges den etablerede frøbranches nuværende anvendelse af direktoratet.

Fødevareministeriets bemærkninger til høringssvarene

Såvel Landbrugsrådet som Brancheudvalget for Frø lægger vægt på, at handlen med bevaringsværdige sorter kun får et begrænset omfang i sammenligning med handlen med ”almindelige” sorter.

Fødevareministeriet bemærker, at de foreliggende direktivforslag kun lægger op til en meget begrænset handel med bevaringsværdige sorter. Forslagene indeholder således en række elementer, der begrænser udbredelsen af disse sorter:

- Der er fastsat øvre grænser for, hvor store mængder frø, der må handles af den enkelte bevarings-sort, og for hobbysorters vedkommende må der endvidere kun sælges frø i små pakninger,
- bevarings-sorter må kun handles i det område, hvor de er oprindelig hjemmehørende og altså ikke, som ”almindelige” sorter, i hele EU,
- de nationale myndigheder skal godkende alle bevarings-sorter.

På denne baggrund forventer Fødevareministeriet, at der kun vil blive omsat en meget begrænset mængde plantemateriale under ordningen her i landet.

Brancheudvalget for Frø finder endvidere, at landsorter bør leve op til de samme krav som ”almindelige” sorter for så vidt angår deres selvstændighed, ensartethed og stabilitet (SES). Landsorter bør ligeledes have gennemgået en værdiafprøvning.

Fødevareministeriet bemærker, at det er et centralt element i direktivforslagene at undtage bevarings-sorter fra de krav, der stilles til almindelige sorter. Landsorter og lignende bevaringsværdige sorter vil nemlig typisk ikke kunne opfylde disse krav, hvorfor det hidtil har været forbudt at markedsføre denne type sorter i Fællesskabet. De foreliggende direktivforslag er fremsat efter ønske fra Rådet, idet man ønskede at styrke bevaringen af Fællesskabets plantegenetiske ressourcer ved at muliggøre handel med bevaringsværdige sorter. For at det kan ske, er det nødvendigt i en vis udstrækning at undtage bevarings-sorter fra de krav, der stilles til ”almindelige” sorter. Samtidig er det vigtigt at sikre, at den enkelte bevarings-sort fortsat kan identificeres, så der ikke sker forveksling med andre sorter. De krav til bevarings-sorters selvstændighed, ensartethed og stabilitet, som direktivforslagene indeholder, er et kompromis mellem disse hensyn.

Brancheudvalget for Frø anbefaler, at landsorter fremgår af et særligt afsnit på sortlisten. Fødevareministeriet bemærker hertil, at det for alle bevarings-sorters vedkommende vil fremgå af såvel sortlisten som af frøpakkerne, at der er tale om en sådan sortstype.

Brancheudvalget for Frø anbefaler, at en bevarings-sort først skal kunne godkendes fem år efter, at den udgik fra sortlisten. Fødevareministeriet bemærker, at Danmark under forhandlingerne om direktivforslagene argumenterede for dette forslag, men at det ikke vandt tilstrækkelig tilslutning.

Brancheudvalget for Frø pointerer, at udgifterne ved ordningen ikke må pålægges den etablerede frøbranches nuværende anvendelse af Plantedirektoratet. Fødevareministeriet bemærker, at det ikke vil ske, idet direktoratets udgifter i forbindelse med ordningen vil blive holdt adskilt fra udgifterne ved direktoratets øvrige brugerfinansierede aktiviteter.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for de forventede forslag. Der har i en årrække været en interesse i den danske offentlighed for at få adgang til og mulighed for at markedsføre bevaringssorter og hobbysorter. Regeringen bedømmer også, at de nævnte sortstyper kunne være interessante ved udvikling af nicheproduktioner og i forbindelse med dyrkning i miljøfølsomme områder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemslande forventes generelt at være positive overfor forslaget. Nogle lande deler de danske synspunkter om forenkling og større valgfrihed.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat den 25. maj 2005.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.